

תשכב הלכות עירובין שנמ"ש

ב ואם פתח בה פתח מביתו ואחר כך הקיפה¹ אפילו אם יש שם גורן בינה לבית אין אמורים שבשביל הגורן הוא שנפתח פתח זה² ואין כאן פתח לדרבה אלא סתמא נפתח לדרבה³ והרי הוא מוקפת לדירה ומותר למלטל בכלה אפילו היא יותר מבית סאתים. ומה שאין אנו נזהרים למלטל בחצרות שאחורי הבתים משום שבזמן הזה סתמן מוקפת לדירה⁴ כמ"ש בסומן שנ"ח⁵ גבי קרפף:

שם דין היקף מחיצות לשבת וכו' ח' סעיפים:

א יחיד ששבת בבקעה⁶ והקוף מחיצות גרועות⁷ כגון שתי בלא ערב או ערב בלא שתי על דרך שיתבאר בס' שם⁸ ב"ג שהן מועילות לעשותה רשות היחיד גמורה מן התורה אפילו יש בו כמה מילין והזורק לתוכו מרשות הרבים חייב אף על פי כן מדברי סופרים אין מועילות להחיר המלטול בתוכן ומתוכן לרשות היחיד גמורה אלא כשאין בתוכן רק בית סאתים⁹ ואז מותר אפילו עשה כן בישוב¹⁰ אף על פי שאפשר לו לעשות מחיצות גמורות¹¹ אבל אם יש בתוכן יותר מבית סאתים אין מטלטלין בתוכן אלא בד' אמות כמו בכרמלית אבל המקף במחיצות גמורות מותר למלטל בתוכן אפילו יש בתוכן יותר מבית סאתים¹² ואינו קרפף שלא הוקף לדירה שהרי הקיפן לדור בהן כשבת¹³:

ב אבל שיירא¹⁴ שהנתה בבקעה והקיפה מחיצות גרועות אפילו הוא היקף גדול מאד מטלטלים בכלו שמתוך שהם רבים התירו להם¹⁵ למלטל כל צרכם ואין רבים פחותים משלש¹⁶ ובלבד שלא יקיפו יותר מדאי מכדי צרכם שלא ישרא בית סאתים פנויים¹⁷ שא"צ להם להשמיש כלהם¹⁸ ובהמתם¹⁹ אבל אם נשאר בית סאתים פנוי אין מטלטלין בכל המקף²⁰ אלא בד' אמות שהרי הוא פרוץ במילואו למקום האסור דהיינו לבית סאתים הפנוי.

כמה דברים אמורים כשהקיפו יותר על שש סאין אבל אם לא הקיפו יתר על שש אף על פי שנשאר בית סאתים להם פנוי שא"צ להם אלא ד' סאין מותר כיון שהם שלשה ולכל אחד יש לו סאתים²¹ ויש חולקין²² ולענין הלכה בדברי סופרים הלך אחר המילין²³:

ג אבל שנים שהנו בבקעה דינם כחיד²⁴ ואין לשניהם יחד אלא בית סאתים בלבד אף על פי שהן צריכים ליותר²⁵.

ח רש"י שם ד"ה לא התירום. וראה גם לקמן ס' שם ס"א.
ט רב נתנו שם. מור וש"ע שם.
י רש"י שם מ"ג, ב ד"ה כל מחיצות.
יא גשין מ"ג, א.
יב ברייתא עירובין שם. רש"י שם ד"ה שלא דא. מור וש"ע שם.
יג נמזא שם י"ג, א.
יד ראה שלטי הגבורים שם (ד, ב) בשם ר"א.
טו רב שם. מור וש"ע שם.
טז מודקי עירובין רמז תפ"ג. ש"ע שם.
יז רש"י שם ד"ה לא פנוי. בי"ח ד"ה ואם הם ג' מ"ז ס"ק ב.
יח עולת שבת ד"ה ומ"ש בנה דברים אמורים.
יט רב נתנו שם מ"ג, א. מור וש"ע שם.
כ בי"ח ד"ה יחד ששבת. ט"ז ס"ק א. מז"א ס"ק ג.

ה רב נתנו שם. מור וש"ע.
ו נמזא ופרש"י שם. מור וש"ע.
ז לבוש.
ח (ד"מ"א).
ט סעיף י' אלא ששם גבי קרפף לא סמכנו על סברה זו, וכאן בדרבה סמכנו.
סעיף י"א

סימן ט"ו

א ברייתא עירובין (ט"ו), ב. מור וש"ע ס"א.
ב רש"י שם ד"ה כל מחיצות. מור וש"ע שם.
ג סעיף י'
ד כדלקמן ס' שם ס"א במחיצות שלא הוקפו לדירה.
ה נמזא שם י"ג, א לרבנן כתיב. ר"ף. דא"ש פ"א סוף סכ"ג. מור וש"ע ס' שם ס"ה. וכל"ה לקמן שם ס"ה.
ו רש"י שם ד"ה איכא בנייה.
ז רש"י שם מ"ג, ב ד"ה נתנינו. מ"א ס"ק א.

הלכות עירובין שם

תשכג

ואם יש עמדם נכרי אינו מצטרף עמהם להיות שיירא¹⁰ ויש אומרים¹¹ שהוא הרין לקמן:
 ד' היו שלשה והקיפו כל צרכם יותר מבית סאתים ומת אחד מהן בשבת מותרים כל
 השבת כולה¹² כיון שנכנסה שבת בחיתר¹³ והואיל והותרה הותרה¹⁴.
 היו שנים והקיפוה יותר מבית סאתים וניתוספו עליהם בשבת אסורים¹⁵ כיון שנכנסה
 שבת באיסור¹⁶ שהשבת גורמת:

ה' היו שלשה והקיפו כל אחד לעצמו זה בצד זה לדור בהם בשבת¹⁷ ועירבו יחד¹⁸ אם
 החיצונים רחבים והאמצעי קצר שנמצא האמצעי פרוץ במילואו להחיצונים והחיצונים
 אינם פרוצים במילואם לאמצעי אלא יש להם גיפופים עודפים עליו ומכאן ומכאן הרר דיוירי
 החיצונים מושלים באמצעי¹⁹ דהיינו שאנו רואים כאלו הם גם כן דרים בתוכו והרי יש
 שלשה ביהר שהרי אין מחיצה לחצוין בינו לבנים כיון שנפרץ להם במילואו והרי הוא
 כקין וזיות להם שאינו הולק רשות לעצמו ולפיכך מותרים למלטל באמצעי אמילו הוא
 גדול הרבה כיון שנעשו בו שיירא ואף בחיצונים מותרים למלטל²⁰ לפי שהם נחשבים
 כחצר להאמצעי²¹ שהוא בית דירה להם שנעשו בו שיירא ויש אומרים²² שהחיצונים
 אינם מותרים אלא עד סאתים שהרי הם אינם רשות אחת זה עם זה מפני גיפופיהם
 המפסקין ביניהם ואם הוקף אחד מהם יותר מסאתים גם האמצעי אסור שהרי הוא פרוץ
 במילואו למקום האסור²³ אבל החיצוין השני שאין בו אלא סאתים מותר²⁴ ולענין הלכה
 כדברי סופרים הלך אחר המוקל:

ו' ואם האמצעי רחב מהחיצונים שנמצאו החיצונים פרוצים במילואם לאמצעי והאמצעי
 יש לו גיפופים עודפים עליהם מכאן ומכאן אם יחיד בזה ויחיד בזה ויחיד בזה אין נותנין
 לכל אחד אלא בית סאתים שהרי דיוירי החיצונים אינם באמצעי כיון שהוא אינו פרוץ
 במילואו אלא האמצעי הוא בכל אחד מהם שהם פרוצים לו במילואם ונמצא שאין בכל
 אחד מהם אלא שנים הוא והאמצעי שהחיצונים אינם מצטרפין זה עם זה מפני גיפופים
 האמצעי המפסקין ביניהם²⁵ ואם אחד מהחיצונים יותר מבית סאתים הוא לברו אסור
 והאמצעי אינו נאסר כיון שיש לו גיפופין המפסקין²⁶ ואין צריך לומר החיצוין השני.

ובלבר שלא תהא הפרצה שבין אמצעי לחיצונים יתורה מעשר אמות שרוא פרצה אוסרת²⁷
 כמ"ש כס"י שס"ב²⁸.

אבל אם האמצעי יותר מבית סאתים גם החיצונים אסורים כיון שהם פרוצים לו במילואם²⁹.

צב, א ד"ה דיוירי גדולה. רשכ"א שם ד"ה ש"מ ממתני'.
 לא כל צרכן. עמדת הקדש שער ג ס"ג. הובא בריש"א
 שם ד"ה אגרי רב יתרה. מ"מ הל' שבת פמ"ז ה"ד.
 שו"ע שם.
 לב רשב"א וש"ע שם.
 לג רש"י שם ד"ה יחיד בזה. מור. י"א כש"ע שם.
 לד מור וש"ע שם.
 לה מ"א ס"ק ד.
 לו רב יהודה שם. רש"י שם ד"ה אמצעי ד"ה אין נותנין.
 מור וש"ע שם. מ"א ס"ק ה.
 לז רש"י שם. סור וש"ע שם.
 לח ריטב"א שם ד"ה אמר רב יתרה ד"ה אמצעי. שו"ע
 שם.
 לט מניין הו.
 מ רש"י שם. מור וש"ע שם.

כא ירושלמי עירובין פ"א ה"י. עמדת הקדש שער ג ס"ג.
 רש"א ס"א.
 כב בענין כיושלמו שם. תריב"ס הל' שבת פמ"ז ה"ב.
 עמדת הקדש שם. רמ"א שם.
 כג ר"ה הווא שם יו, א. מור וש"ע ס"ב.
 כד לכת"ס ב.
 כה גמרא שם, ובמלקמן ס' שער ס"א ב. וראה גם לקמן
 ס' שם ס"ד"ה. ס' שם ס"שי"ד. ס' שער ס"א ב. ס'
 שם ס"ב. ס' שם ס"א. ס' שם ס"א.
 כו גמרא שם. מור וש"ע שם.
 כז רש"י שם ד"ה שבת גורמת.
 כח רב יתרה עירובין צ"ג, א. מור וש"ע ס"ג.
 כט רש"י שם ד"ה יחיד בזה. מור וש"ע שם. ועי' לקמן
 ס' שם ס"ב ובש"ע שם.
 ל ראה רש"י שם ד"ה אי להבא וד"ה ואחר באמצעי. שם

הלכות עירובין שם־שם

אבל אם יחיד בכל אחד מהחיצונים ושנים באמצעי או שנים בכל אחד מהחיצונים ויחיד באמצעי נותנים לשנים החיצונים כל צרכן שאנו רואים כאלו דיוורי האמצעי הם בכל אחד מהם והרי הם שלשה ביחד בכל אחד מהם¹⁰⁰ וגם באמצעי מותרים כל צרכן לפי שהוא נחשב כחצר לחיצונים¹⁰¹ לפי סברא הראשונה שנתבאר¹⁰²:

ז וכל זה כששני כותלי אורך הקרפף הקצר הפרוץ במילואו הם בולטים ונכנסים לתוך חלל הרהב¹⁰³ שאם לא כן אין זו פירצה במילואה שאינו נקראת פירצה במילואה אלא אם כן נפרץ כל כותל רחבו של קרפף או חצר או בית אבל אם היה כותל הרחוב ארוך מחלל הרחוב וכולל מפתח לכאן ומפתח לכאן ונפרץ כמדת החלל ונשתייר ממנו הפס מפתח שמכאן ופס מפתח שמכאן¹⁰⁴ אף שאין הפסין בולטין לצד הפנים לתוך החלל שבין כתלי אורך אלא לצד חוץ אין זו פירצה במילואה הואיל ונשתיירו גיפופים קטנים מהכותל הנפרץ ואף שגיפופים אלו אינן נראין למו שעומד בפנים בתוך הקרפף או החצר או הבית הנפרץ במילואו כיון שהם נראים למו שעומד בחוץ נדונין משום פסין לפירצה¹⁰⁵ כמו שהלחי הנראה מבחוץ ולא מבפנים נידון משום לחי למבוי כמו שיתבאר בס' שם¹⁰⁶ ואם כן גם כן כאן הרי העומד חוץ לקרפף הקצר דהיינו בתוך קרפף הרחב נראין לו אלו גיפופים הרחבים העודפים מכאן ומכאן לפירצה כאלו הם שיווין וגיפופין מכותל הרחוב של הקצר ולא נפרץ אלא באמצעו בלבד¹⁰⁷ מה שאין כן כשכתלי ארכו של הקצר בולטים ונכנסים לתוך החלל הרחב¹⁰⁸ או ניכר ונראה שהגיפופים הללו אינם מכותל רחבו של הקצר¹⁰⁹.

והוא שראשי כתלים אלו הבולטים שמה הם מופלגים שם ג' מפתחים ברוחב מן כתלי אורך קרפף הרחב שבצד¹¹⁰ כגון שגיפופים אלו יש באורך כל אחד מהם ג' מפתחים אבל אם אינם מופלגים מהם ג' מפתחים הרי הם כלברים וסניפים שם לצד כתלי אורך הרחב והאוויר שביניהם הוא כסתום ונמצא שיש שם גיפופים לקרפף הקצר דהיינו מראשי כתלי ארכו עד כתלי אורך הרחב שהם פחות מג' מפתחים מכאן ופחות מג' מפתחים מכאן ואין כאן פירצה במילואה¹¹¹.

ז וכל שאין שם פירצה במילואה הרי כל אחד ואחד רשות לעצמו ואין נותנים להם בכל אחד מהם אלא בית סאתים¹¹² ואם יש באחד מהם יותר מבית סאתים הוא לבדו אסור והשאר מותרים כיון שאינם פרוצים זה לזה במילואם ואין בפירצה יותר מעשר¹¹³:

שם־א דין גג הסמוך לרשות הרבים ובו ו' סעיפים:

א גג הסמוך לרשות הרבים¹¹⁴ ואינו גבוה¹¹⁵ מפתחים¹¹⁶ בצדו שברשות הרבים ובשאר צדדין שבחצר הוא גבוה עשרה רשות היחיד גמורה היא מן התורה¹¹⁷.

מא גמרא שם בעיא ולקולא. מור וש"ע שם.
מב מ"א ס"ק ג.
מג לעיל סעיף ה.
מד רשב"א ורישב"א בסוף המגילה שם. שו"ע שם.
מה כדלקמן סי' ששס"ב וש"נ.
מו ראו רש"י שם ה"ה חצר קטנה, דף ה, א ה"ה כנראה מבחוץ. תוספת שבת ס"ק כא.
מז סעיף א.
מח דבה ט. ב. שו"ע שם.
מט ר' יורא שם. וראה גם לעיל סי' נה ס"ב. סי' עט ס"ג.
נ שם סב"א. לקמן סי' שעד ס"ג.
 ג רש"י שם ה"ה בכנסין.

נא גמרא שם. שו"ע שם.
נב רש"י שם ה"ה ונימא לבדו. תוספת שבת שם.
נג רשב"א וש"ע שם.
נד ובדלעיל סי'.

סימן שסא
א רב נחמן אמר שמואל עירובין פ"ד, ב. מור וש"ע ס"א.
ב גמרא שם. מור וש"ע שם.
ג ה"ב"א בעמדות הקדש שער ג ריש ס"א. והבא בז"ח הל' שבת פ"ד הל' שו"ע שם.
ד עבודת הקדש וז"ל שם. והיינו אף שחצר שגפרצה במילואה ליה"ר לא הוי יה"ר מל"ה כדלקמן סעיף הבא.